

Als men in het dagelijks leven om zich heen kijkt ziet men tal van voorwerpen van de meest uiteenlopende aard, welke noch van metaal of hout, noch van glas of welk ander van oudsher bekend materiaal zijn gemaakt. Wij bedoelen al die voorwerpen, welke op grond van hun constructiemateriaal „plastics“ worden genoemd. Dergelijke voorwerpen danken deze naam aan het feit, dat ze in een bepaald stadium van hun verwerking plastisch of zelfs vloeibaar kunnen zijn. De uitdrukking „plastics“ is een verzamelaarsnaam voor twee geheel apart staande groepen: de thermohardende kunststoffen en de thermoplastische kunststoffen. Onder „thermo-

Plastics

hardende“ stoffen verstaat men stoffen, die door warmte verharde, terwijl „thermoplastische“ stoffen onder invloed van warmte zacht worden. Zo zijn bijvoorbeeld eieren thermohardende voorwerpen, want zij worden door de warmte van kokend water hard en blijven ook hard, onverschuifbaar en temperatuur ze later worden blootgesteld als ze eenmaal hard zijn. Daarentegen behoort lak tot de thermoplastische stoffen, want lak wordt onder invloed van warmte zacht en kan telkens weer, nadat het door afkoeling hard geworden is, door warmte opnieuw zacht worden gemaakt.

De thermohardende en de thermoplastische kunststoffen worden meestal langs synthetische weg vervaardigd en vervangen in sommige gevallen de natuurproducten. Door de grote ontwikkeling van de chemie in de laatste tientallen jaren is het aantal van deze synthetische verbindingen zeer toegenomen, dat wij hier alleen de belangrijkste zullen bespreken.

Van de thermohardende kunststoffen zijn die op phenolbasis wel de voornaamste („phenol“ is een soort benzol-product en dit o.a. voor het produceren van kleurstoffen, medicijnen, springstoffen en kunstharzen). De phenolhars, welke gevormd wordt door een bepaalde reactie van phenol, doet denken aan demars en vormt het uitgangspunt voor de kunststof, welke in het algemeen bekend is onder de naam „bakelite“ of „phlitolite“. De fijngepulverde phenolhars wordt gemengd met vulmiddelen, chemische stoffen en kleurstoffen, en daarna gewalst.

In dit stadium verkrijgt men de zogenaamde persmassa, welke gemalen of in de vorm van stukjes in matrizen onder hoge druk en bij hoge temperaturen wordt verwerkt tot het ruwe product, wat na enkele slatbewerkingen, zoals abrassen en polijsten, het gereede artikel oplevert. De vulmiddelen geven aan het materiaal een veel grotere mechanische sterkte en aan de producten een veel lagere kostprijs; deze zou veel hoger moeten zijn als uitsluitend hars zou worden gebruikt. Door speciale vulmiddelen te gebruiken verkrijgt men persmassa's, welke aan een of meer van de navolgende eigenschappen voldoen: goede bestendigheid tegen hitte, water en chemicaliën, hoge slijfvastheid of goede elektrische eigenschappen. De kleurstoffen geven aan het product de gewenste kleur of mer-effecten.

De matris is gemaakt van hoogwaardig staal, waarin de vorm van het te persen artikel is

uitgespaard en wordt hoofdzakelijk door stoom of elektriciteit verwarmd. De persmassa gaat in deze matris onder invloed van de hoge druk en hoge temperatuur vloeien, wordt dus plastisch, en vult de gehele vorm. Na openen van de matris wordt het ruwe product uitgenomen en verder bewerkt. Het afwerken bestaat bij vele producten in het vervalden van de persnaad en het polijsten, bij andere voorwerpen, zoals bijv. radiokasten, kan nog boren, frezen of tappen nodig zijn.

De bovenbeschreven phenolmassa's worden voor het vervaardigen van de meest uiteenlopende producten van iedere kleur en vorm. Wij geven slechts enige voorbeelden:

Luxe-artikelen: sigaretten- en sigarendozen, toilet dozen, verpakkingen voor cosmetische artikelen, asbakken enz.
Huishoudelijke artikelen: eierdopjes, naald dozen, messenleggers, zeepdozen, fruitschaalen, presentiebladen, thermosflessen enz.
Bouwbeslag en sanitaire artikelen: deurenkranken, espagnoletten, briefbusplaten, sleutelgaten, hoofd- en jastaken, closezittingen enz.
Industrie-artikelen: schakelaars, stofzuigerkappen, stopcontacten, stekkers, handwielen, aansluitkasten, afsluizen, radio-technische artikelen, onderdelen voor electrotechnische apparaten, trechters enz.

Een ander gebied van de thermohardende kunststof wordt ingenomen door ureum-formaldehyd harsen en de daarvan afgeleide persmassa's. De bereiding en verwerking hiervan komen ongeveer overeen met die van phenolmassa's, de ureumharsen zijn echter kleurloos en vormen zodoende een betere basis voor transparante en lichtkleurige producten. Verder zijn ze ook reukloos, waardoor ze te gebruiken zijn als verpakkingmateriaal voor levensmiddelen en als kopjes, drinkbekers enz.

Knoppen, meshetten en andere decoratieve producten kunnen worden gemaakt van zogenaamde gietharsen. Dit zijn eveneens thermohardende phenolharsen, welke in vloeibare toestand in eenvoudige vormen gegoten worden en door verhting verharde.

Hierbij is het in de eerste plaats mogelijk twee of meer kleuren te mengen, waardoor fraaie kleureffecten kunnen worden bereikt, en ten tweede kan men voor de vormen goedkope materialen gebruiken, zoals lood of hout. Gietharsen kunnen met enige voorzorgen uitstekend gebouwd, gelapt en gesleefd worden.

BEZINNING

„Eer het Goddelijk licht en d'openbaringen der kunst.“

Eigenlijk zou ik onze redacteur willen vragen in het hoekje van ons huishoud, waarin we nu en dan iets over kunst zullen schrijven, steeds bovenstaand motto af te drukken.

Natuurlijk kennen we allen deze tekst, doch voor de enkele jongeren, die haar niet kennen, zij meegedeeld dat de woorden voortkomen in de machtige hal van het Haags museum, een scheping van de grote bouwmeester Dr. H. P. Berlage.

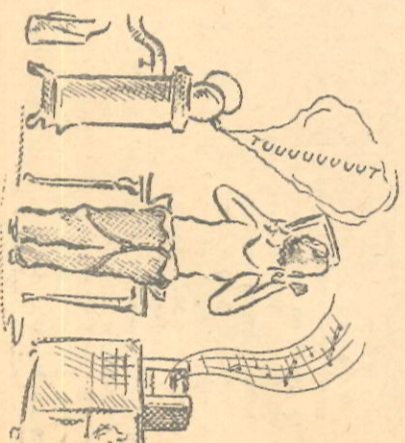
Er gaat welhaast geen dag voorbij, of er verschijnt het één of andere bericht in de krant over het radio omroepbedrijf. Stond dit reeds voor de oorlog in het centrum der belangstelling, na de oorlog is de belangstelling nog aanzienlijk toegenomen. Enerzijds wordt veel critiek uitgeoefend op het beleid en op het peil der programma's (de „bonite avonden“), bijzonder in de smaak bij het grote publiek.

Hier het ook zij, een feit is het, dat de studio's sterk tot de verbeelding van het publiek spreken. IJla Ehrenburg heeft de filmstudio's eens „droomfabrieken“ genoemd, een naam, die ook toepasselijk is op de moderne studio's. Deze studio's vormen een aparte wereld. Orlangs verscheen een boek Radio Nederland, samengesteld door L. J. F. Slokvis, chef van de nieuwdienst van de van Looi, hoofdredacteur bij deze nieuwdienst. Dit boek wil, zoals de ondertitel aangeeft, een band vormen tussen de luisteraar en de omroep. Het brengt de luisteraar bij de koks in de keuken van het omroepbedrijf.

De zwartpunten van dit bedrijf liggen bij het Philharmonisch orkest, de hoorspelafdeling, de lichte muziek en de nieuwsvoorziening, programmamannen, die veel voorbereden en overleg eisen in het voorbereiden wijzen de samenstellers b.v. op het feit, dat het idee om een bepaalde reportage te geven nog niet leidt tot de uitvoering daarvan. Neen, vooral moeten nog talloze moeilijkheden overwonnen worden, omdat de oorlogsjaren nog te veel hun invloed op de organisatie doen gelden. Men moest veelal geheel opnieuw beginnen. Sinds jaren dacht men niet meer aan vragen als: is de reportage-wagen in orde, zijn de banden nog te verbruken, is een lijnverbinding met Hilversum straks mogelijk, zijn er voldoende platen om de reportage te „snijden“ enz. enz.

Dit is nog slechts een klein voorbeeld van de 1001 moeilijkheden, die dagelijks het omroepapparaat belasten. In dit boek kunt U lezen over de Hilversumse mannen en hun idealen, sommigen hoort U nog dagelijks, anderen zijn inmiddels uit de aether verdwenen, maar allen zijn of waren populair. Wij noemen hier: Albert van Raalte en het radio-philharmonisch orkest; Koos Koën, voordrachtskunstenaar, die als tekenaar Wam Heskens heeft; de eraringen van de bekende Johannes Yolland; de assistenten voor de technische verzorging, de geluidsverzorging en de regie.

Enfin, leest U dit in „Radio Nederland“ VDH bedrijfsbibliotheek Nr. B. 3814.

Nummer 102

het V.D.H-tje

22 Nov. 1947

WEEKLIJKS NIEUWSLAD VOOR HET PERSONEEL - VAN DER HEEM N.V. - DEN HAAG - HOLLAND

Radio- en Stofzuigerfabriek: **Maanweg - Den Haag**
Motorenfabriek: **Abstederdijk - Utrecht**

Rijwielabriek De Kroon: **Laakweg - Den Haag**
Verkoopkantoor: **Maanweg - Den Haag**

EEN NIEUW

PRODUCT

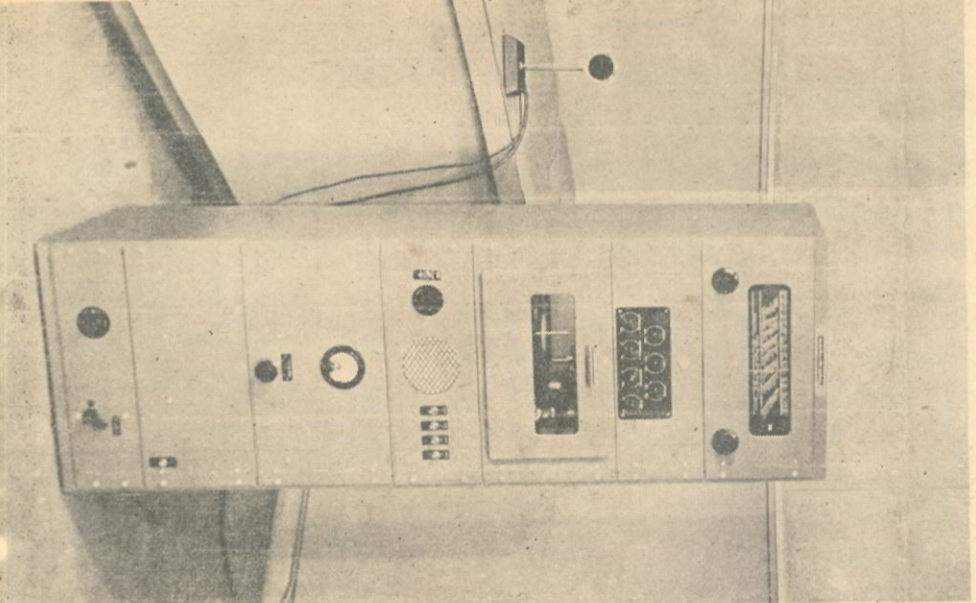
60 WATT VERSTERKER

Door de afdeling Enkelbriecage werd een dezer dagen de eerste, na de bevestiging gefabriceerde, omroep- en muziekinstallatie afgeleverd. Met deze installatie, bestemd voor de Koninklijke Verenigde Tapitfabrieken te Moordrecht, is een oude tak van ons bedrijf weer in het leven gekomen. Gedurende de oorlog is onze activiteit op dit gebied noodgedwongen tot stilstand gekomen; nu echter is de harleuens van de oude garde vervuld; de fabriecage van versterkers en versterkers-installaties is gestart met een serie aantrekkelijke producten. De eerste mijlpaal — 25 watt versterkers type 1251 — was reeds gepasseerd en van de tweede — deze complete installatie — geven we hieronder een korte beschrijving.

Het geheel bestaat uit een stalen kast waarin de diverse eenheden — in paneelvorm — gemonteerd zijn. We vinden hier van boven naar beneden:

- de 60 watt versterker-installatie geleverd aan de K.V.T.

De voorversterker hiervan bezit een mengpaneel waarmee het mogelijk is het geluid van de microfoon — eventueel 2 microfoons — en dat van radio en gramfoon naar behouden in elke verhouding te mengen en bovendien de hoge tonen, lage tonen en geluidssterkte, gezamenlijk te regelen. De eindtrap bevat een milliamperemeter, waarmee de kathodestroom van de eindlampen gecontroleerd kan worden. De toegepaste automatische platenwisselaar is van Amerikaans fabrikaat en bevat een schakelinrichting voor automatisch en gewoon spelen. De groepschakelaars bieden de mogelijkheid om bepaalde gedeelten van een gebouw afzonderlijk of tegelijkertijd met muziek of omroep te kunnen bedienen. De uitvoering in de nieuwe paneelvorm is zeer praktisch — eenheden zijn gemakkelijk verwisselbaar en vervaarbaar — en het verbeterde uiterlijk van ontvangtoestel en gramfoon geeft het geheel een technisch aantrekkelijk aanzien. We hebben dan ook voor de toekomst van deze fabriecage de beste verwachtingen.

WERK EN GELOOF

Wat vraagt het licht, gereed ter kim te dalen, Of iets op aard gewrocht werd bij zijn stralen? ...
Het gat zijn glans en deed zijn plicht!
Wat vraagt de bloem, wanneer haar bladen welken, Of honing werd gedronken uit haar kelken? ...
Zij heeft gebloeid, dat is haar roem! ...
Kust de avondrust het blad, nu moe gefluisterd, Wat vraagt de nachtegaal, of iemand luistert? ...
Hij zingt zijn lied, dat is zijn lust.
Werk! Werk! mijmer niet!
Werk, wat ook het loon moog wezen.
Gestrooid is 't zaad; wie zal de vruchten lezen? ...
Hij, die de rijpe velden ziet!

ALLARD PIERSON.

WEKELIJKS NIEUWSBLAD VOOR HET PERSONEEL

VAN DER HEEM N.V. - DEN HAAG - HOLLAND

Radio- en Sto zuigerfabriek: **Den Haag**
Maanweg - Dan Haag

Rijwielafabriek De Kroon:
Laakweg - Den Haag

Verkoopkantoor: **Maanweg - Den Haag**

HALLO, HIER BATAVIA

wat Ir. vrn Emden van plan is.

Batavia 19-11-1947

Ik kom de redactie van het VDH-tje eens op de vingers tikken. Ik krijg geregeld mijn VDH-tje toegestuurd. Ik vind het prettig Brugge van te zien achter de revolverbank (als technicus zie ik direct dat het de Warner & Swasey „all-electric" is), ik meus nieuwsgierig in de rubriek burgerlijke stand: zo, zo, gaat Ir. Ferwerda trouwen? En Nico ook (dat Kouwer hoeft er niet bij, dat weet ik zo ook wel!). Maar nu jullie. In de Erres-Expres staan geregeld stukjes over Javastaal-Stokvis N.V., maar in het VDH-tje? Die redactie van jullie houdt er gewoon niet op de hoogte van het wereldgebeuren. En Javastaal-Stokvis hoort tot het wereldgebeuren, althans tot de wereld van Van der Heem en Stokvis!

En dan, weten jullie wel dat wij straks een beste klant worden? Wat wij kopen? Stofzuigers, neen, niet veel, dat doen ze hier met een „sapoe" oftewel bezem, en geruisloos Verwarmingsdekkers? Eevenwel (Weten jullie dat ik onzer een van de eerste heb geleegen? Maar radio's en strijkijzers en ventilatoren. Die kopen wij, bij duizenden! Nu gaat het nog een beetje moeilijk, vanwege de deviezen en zo, maar straks: straks koopt Javastaal nog de hele productie! Maar alleen goede apparaten, begrijpt Weet je nog wel Heij, hoe wij samen rondsprongen om een partij loutieve apparaten te achterhalen. Ach, ach, wat is dat lang geleden en toch, hoe vers nog, de herinnering van die 5 jaar stouwen door de fabriek. Het was fijn, alleen die laatste moltenwinter was een beetje minder fijn. Dus: goede apparaten! Geen vuile of beschadigde schalen, alle spanningscarousseis op 220 Volt, enzovoorts. Denk erom, ik ben hier in de warmte het klappen van de zweep niet verleerd.

Maar wat een genot als wij de eerste Erres-apparaten hier kunnen halen. Daar drinken wij een slyve borrel op!

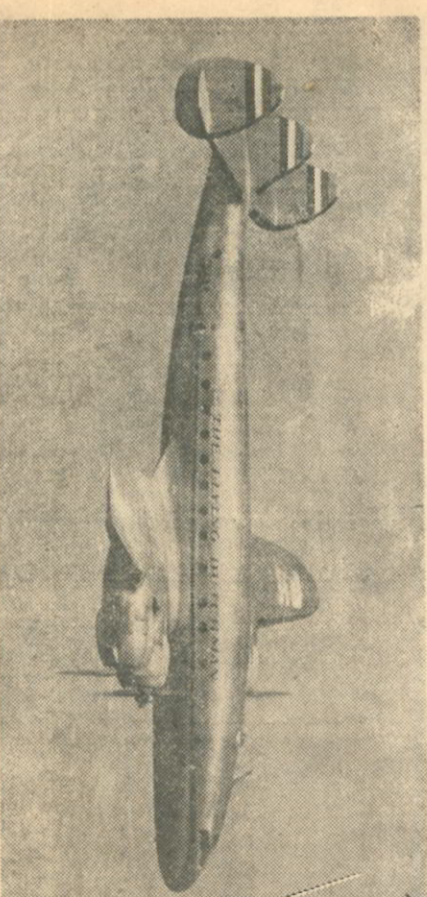
Ziezo, nu hebben jullie tenniste er iets van gehoord, heus, wij zitten niet zover van elkaar af, 40 uur met een Constellation en je bent er. Tot de volgende keer!

Ir. E. VAN EMDEN.

Verweer van de Redactie. Ir. van Emden beschuldigt ons nu wel van het achterhouden van Javastaal-nieuws, maar hij kan dit niet volhouden als hij de VDH-tjes van de laatste drie maanden doorbladert. Herhaaldelijk komen daar de namen ERRES, EXPRES, STOKVIS en JAVASTAAL in voor.

Het meeste nieuws is echter nog maar een uitend van verwachtingen aangaande wat wij Overigens de KY's stromen wel. Wel eens gehoord van de Radiostunt, de KY 477 al gezien en wat de stofzuigers betreft, zie maar eens elders in dit nummer wat die knapen daar aan de hand presteren.

U ziet wel Ir. van Emden, de Maanweg zit niet stil, en de Abstederdijk en Laakkade evenmin. Als Javastaal de gehele productie wil kopen is dat ons best, maar dat betekent voor U en Uw mensen, dat zij drommels flink zullen moeten verkopen, want de VDH-productie is sinds Uw vertrek al danig toegenomen en tevreden zijn wij nog lang niet.

per Constellation ban je er in 40 uur

VACATURE DE KROON

Op de Ned. Kroon Rijwielafabriek is plaats voor een **MEEWERKENS VOORMAN** voor de Lakkerij.

Zij, die voor deze vacature in aanmerking wensen te komen moeten over een groot verantwoordelijkheidsgevoel beschikken, leiding kunnen geven aan ca. 5 man, behoorlijk kunnen organiseren en vrij gecompliceerde instructies kunnen opvolgen. Bij voorkeur leeftijd tussen 25 en 35 jaar. Schriftelijke sollicitaties aan de afdeling Arbeid, H. Schrevel.

TELEFOON ERRES SERVICE

Het nieuwe telefoonnummer van de Erres Service, Muzenstraat 22, Den Haag is met ingang van heden 11.01.55.

HOOFDKANTOOR EN FABRIEK MAANWEG

VACATURE

Wij zoeken voor de afdeling **STAMPERIJ** een **STEEKPROEFOONTROLEUR**.

Eisen:

Bekendheid met het stampen van metaal-ondereleden, goed van tekening kunnen lezen en eenvoudige metingen kunnen uitvoeren.

Schriftelijke sollicitaties vóór **Woensdag 26 November 1947** inzenden aan de afdeling Arbeid, Hr. Schrevel.

WIE DOET ER NOG MEE?

Voor de cursus Kinderverzorging en Opvoeding voor ons vrouwelijk personeel en echtgenoten onzer mannen, gaven zich reeds een aantal leden op. Maar we kunnen de cursus niet nog meer tegelijk beginnen.

U weet nog, wat de bedoeling is? Eenmaal per week een uur onderricht in opvoeding en verzorging van kinderen. We gaan speeldood maken en zullen samen eens naar het museum voor ouders en opvoeders gaan enz.

Aanmelding voor deze cursus dus zo spoedig mogelijk bij de afdeling Sociale Zaken.

Marnier J. H. P. Susen, vroeger werkzaam op de afdeling Proefabriek, groet vanuit Soerabaya alle collega's en bekenden. Zijn adres is: Marnier 3e Klasse J. H. P. Susen, Str. 36636, Mobat Repco Marbrig, Soerabaya, Marinepostkantoor Batavia

ENQUETE BOEKENKRINGEN

Vandaag viert J. H. Rinsent, meubelmaker van de afdeling Service, zijn 12½ jarig huwelijksfeest. Colleges van de afdeling Meubelmontage zetten het bruidspaar in de bloemetjes.

TWEEFEESTAVONDEN IN UTRECHT

De Personeelvereniging heeft voor de komende weken twee feesten aangekondigd.

In de eerste plaats een bal in het N.V. Huis aan de Oude Gracht op Vrijdag 28 November 1947.

Medewerking verlenen twee bands: The Musical Serenaders, en The Kronjong Hawaiian Band. De toegangspreis bedraagt f 0.50 voor leden van het personeel en f 1.-- voor introducties. Het feest begint om 8 uur — de zaal gaat open om 7.30 uur.

Vander heeft St. Nicolaas de definitieve toezegging gedaan dat hij een bezoek aan VDH zal brengen.

Volkshogeschoolavond

Volkshogescholen zijn altijd gevestigd ergens, ver van de grote stad. Dit alleen al geeft de sfeer daar iets apart.

Het is daarom niet gemakkelijk om naar de filmzaal van een fabriek in de stad te komen. Toch hebben de aanwezigen op de Volkshogeschoolavond, welke Maandag 11. werd georganiseerd, iets hiervan kunnen aanvoelen.

Er werd door Ir. Zipp, de leider van de Volkshogeschool te Rockanje, iets verteld over het werk van de Volkshogeschool hier en in het buitenland. Er werden gezamenlijk leiders gezongen uit de bundel van de Volkshogeschool en een paar filmpjes getoond over de Volkshogeschool in Bakum. Het corvee van de VHS werd door de dames die thee serveerden natuurlijk getrouw nagebooid. Bij het afwassen lieten de heren echter verstek gaan. Na de thee volgde een filmpje over de zee en een film over het Zweedse VHS-werk, veel groter opgezet en luxueus (uiteraard) dan bij ons. gevolgd door een toespraak van de heer J. Stout en het voordragen van enkele gedichten.

De aanwezigen hebben iets van het V.H.S.-werk kunnen zien; voor een volledige indruk is echter een bezoek aan de Volkshogeschool zelf noodzakelijk. Velen zijn dan ook met het voornemen om bij een eerstvolgende gelegenheid met dit werk beter kennis te maken, na afloop naar huis te gaan.

JEUGDENQUETE

De eerste week van de jeugdenquête is achter de rug.

Het gaat goed. De enquêteurs zijn tevreden en wij hopen dat ook de ondervragden een prettig halfuurte hebben gehad. Als het zo door gaat, krijgen we straks een rapport waar iedereen wat aan heeft.

Alle jongens en meisjes worden vast bedankt voor hun medewerking. Een kleinigheidje nog: Als je voor de enquête wordt opgeroepen, haal dan bij de tijdschriftver even een rood kaartje.

Nieuwe machines in de Houtleugel

De houtleugel heeft altijd met lede ogen aangezien dat de nieuwe machines die na de oorlog hier binnenkwamen, vrijwel alle technische knippen in Metaalwaren of Gereedschapmakerij. Tot voldoening van onze houtbewerkers arriveerden daar onlangs ook enige nieuwe machines: een finierzaaagmachine uit Zweden en een afkortzaag uit Zwitserland.

De finierzaaag wordt opgesteld in de finierderij en is bestemd voor het verzagen van het zgn. blindfiner. Dit dikke finer, ook wel „spoorfiner" genaamd, zit in het midden van de platen multiplex en is dus onzichtbaar. Vandaar de naam blindfiner. De scrijfmachine is daarmee onlast en blijft alleen nog het dunne finer knippen dat aan de oppervlakte van de panelen zit.

De afkortzaagmachine, ook wel kortzaag genaamd, heeft tot taak het dikke hout te verzagen tot formaten die in de machinele houtbewerking kunnen worden verwerkt. Het is in wezen een cirkelzaag die scharmierend is opgehangen en door de zager door het hout wordt getrokken. Bij de normale cirkelzaag is het niet andersom: daar staat de zaag stil en wordt het hout tegen de zaag geduwd. Deze afkortzaag vindt een plaatsje in het houtmagazijn, om dezelfde reden als de metaalzaagmachines in het tizermagazijn staan.

Hr. v. d. Plas, afd. Houtmagazijn, deelt ons mede dat de verkoop van afvalhout voortaan alleen op Dinsdag plaats vindt. Brandhout valt hier niet onder.

BURGERLIJKE STAND

Utrecht: Geboren: Rudolfus Max, zoon van H. van Zullekom, afdeling Nabewerking, op 16 November 1947.

Den Haag:

Huwelijk: Meij J. E. v. d. Tak, afdeling Montage met J. A. Toole, afdeling Montage, op 19-11-1947.

LOONBETALING

Met ingang van Maandag 1 December 1947 geldt de volgende regeling:

Uitbetaling door de baas of de chef op Vrijdagmiddag.

Uitbetaling ziekgeld enz. van afwezigen uitsluitend op Zaterdagmorgen tussen 9.30 en 11.00 uur in de hall (begane grond).

Klachten over lonen uitsluitend indienen bij de tijdschrijver.

Maandloners: De betaling van maandloners vindt uitsluitend op Zaterdagmorgen plaats en wel als volgt:

van 9.00—9.45 uur brengt Hr. Jansen salarissen rond op het grote kantoor 4e verdieping.

van 9.45—10.15 uur op het kleine kantoor 3e verdieping.

van 10.15—10.30 uur op de Tekenkamer en het laboratorium.

leder die dan nog geen salaris ontvangen heeft kan van 10.30—11.15 uur terecht bij Hr. Jansen in de hall (begane grond).

Na 11.15 uur worden geen salarissen meer betaald. Na-uitreiking vindt plaats 's-Maandags van 16.30—17.00 uur aan de balie van het grote kantoor.